

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ (М. СУЧАВА, РУМУНІЯ)
ТРАНСІЛЬВАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. БРАШОВ, РУМУНІЯ)
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, РЕГІОНОМ, СУСПІЛЬСТВОМ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

Чернівці
24-25 листопада 2016 року

УДК 330.53+504.03+65+330.46+33.2.122
ББК 65.052+20.18+65.0486
Е 45

Еколого-економічна система управління підприємством, регіоном, суспільством: обліково-аналітичні аспекти: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, м. Чернівці, 24-25 листопада 2016 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2016. – 248 с.

ISBN

У збірнику розглянуто актуальні питання, що стосуються обліково-аналітичних аспектів еколого-економічної системи управління підприємством, регіоном, суспільством. Висвітлено стан та перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення еколого-економічного управління підприємницькою діяльністю в контексті соціальної відповідальності бізнесу.

Обґрунтовано рекомендації щодо соціально-економічних та правових аспектів екологічного розвитку регіону; удосконалення і розвитку обліку, економічного аналізу та звітності екологічної діяльності суб'єктів господарювання; впровадження принципів «зеленої економіки» та розвитку екоаудиту і екотуризму як чинників сталого розвитку регіону; фінансових аспектів еколого-економічного регулювання та моделювання еколого-економічних систем; формування маркетингової стратегії екологічного розвитку регіону.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються проблемами обліково-аналітичного забезпечення еколого-економічного управління підприємством, регіоном, суспільством.

Відповідальні за випуск: *С.Д.Лучик;*
К.Л.Багрій

Комп'ютерний дизайн і макетування: *С.О.Галамашевич;*

Роботи публікуються в авторській редакції

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

ISBN

© ЧТЕІ КНТЕУ, 2016

Підписано до друку 23.11.2016 р.

Конон Багрій, к.е.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ВІДХОДИ – ГОЛОВНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА ЗАБРУДНЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Серед основних екологічних проблем області залишається стан поводження з побутовими та токсичними відходами. Низький відсоток повторного використання відходів призводить до надмірного накопичення їх у навколишньому природному середовищі, що в комплексі з необлаштованістю загальноосвітніх сміттєзвалищ відповідно до вимог санітарно-екологічної безпеки приводить до засмічення та забруднення землі і водних ресурсів.

За даними Головного управління статистики у Чернівецькій області [1] протягом 2015р. в області утворилось 398,1 тис. т відходів I-IV класів небезпеки, що на 2,4% більше, ніж у 2014р., у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 277,3 тис. т (на 8,0% більше), у домогосподарствах – 120,7 тис. т (на 8,6% менше). Майже всі утворені відходи належали до IV класу небезпеки (малонебезпечні відходи), з яких 34,1% – побутові та подібні відходи. Слід зауважити, що майже половина всіх відходів (187,0 тис. т або 47,0%) була утворена на підприємствах м. Чернівців. Серед районів найбільшим цей показник був у Глибоцькому, Кіцманському та Новоселицькому (61,3 тис. т, 53,3 тис. т та 41,3 тис. т відповідно), що разом становило більше третини (або 39,2%) від загального обсягу утворених відходів.

У 2015р. було утилізовано 69,1 тис. т відходів, передано на сторону іншим підприємствам 416,7 тис. т відходів, у т.ч. їх виробниками – 177,4 тис. т, переробниками відходів – 239,3 тис. т.

У загальному обсязі утворених у 2015р. відходів частка спалених (у вигляді палива чи іншим чином для отримання енергії) становила 5,4%, утилізованих – 17,3%. У чотирнадцяти підприємств області була в наявності 31 установка для спалювання відходів та у трьох підприємствах – 5 установок для утилізації та перероблення відходів загальною потужністю відповідно 38,0 тис. т / рік та 0,4 тис. т / рік.

У спеціально відведені місця та об'єкти (загальна проектна площа яких по області склала 3,0 км²) було видалено 205,1 тис. т відходів, майже всі з яких становили побутові та подібні відходи.

Станом на 1 січня 2016р. у спеціально відведених місцях та об'єктах видалення відходів накопичилось 2774,8 тис. т відходів, майже всі вони – побутові та подібні відходи IV класу небезпеки. Основна частина накопичених відходів (79,5% або 2205,1 тис. т) розміщена на території обласного центру. Серед районів найбільше відходів зосередилось на Кіцманщині – 260,7 тис. т або 9,4%.

Відходи I–III класів небезпеки становлять незначну частку від загальної кількості, проте саме вони створюють ризики для здоров'я і навколишнього середовища. Протягом 2015р. на підприємствах області утворилось 66,1 т небезпечних відходів I–III класів небезпеки, що на 2,6% менше, ніж у 2014р. Із загального обсягу утворення небезпечних відходів 7,6% (5,0 т) належать до I класу небезпеки, 85,2% (56,4 т) – до II класу і 7,2% (4,7 т) – до III класу небезпеки (див. рис. 1). Слід зауважити, що майже дві третини цих відходів (62,1%) була утворена на підприємствах м. Чернівців.

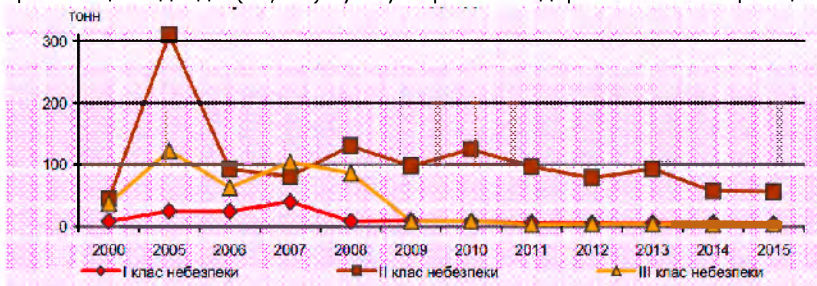

Рис. 1. Утворення небезпечних відходів за класами небезпеки по Чернівецькій області за 2005–2015 рр.

У 2015 р. було утилізовано, оброблено (перероблено) 24,6 т небезпечних відходів, іншим підприємствам передано 54,0 т відходів, у т.ч. виробниками відходів – 44,5 т, переробниками – 9,5 т. У загальному обсязі утворених у 2015р. небезпечних відходів частка утилізованих становила 37,2%, тоді як у 2014р. цей показник становив 41,8%. В основному – це відпрацьовані нафтопродукти та продукти нафтопереробки.

Станом на 1 січня 2016р. на території підприємств області у тимчасовому зберіганні зосередилось 23,6 т шкідливих небезпечних відходів (на 31,3% менше, ніж на початок 2015р.), з яких 20,0% (4,7 т) становили відходи I класу небезпеки, 77,9% (18,4 т) – II класу, 2,1% (0,5 т) – III класу небезпеки. Значна частина цих відходів (58,8% або 13,9 т) розміщена на підприємствах обласного центру. Також значна їх кількість була в наявності на 1 січня 2016р. на підприємствах м. Новодністровська (5,8 т), що становило 24,5% від загального обсягу відходів I–III класів небезпеки. Водночас, у підприємств Герцаївського, Кельменецького та Путильського районів на початок 2016 р. не залишилося жодної тонни небезпечних відходів.

Нажаль, на сьогодні незадовільним є стан вирішення територіальними органами самоврядування області питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів, знешкодження й захоронення трупів тварин, визначення території для складування, зберігання та розміщення відходів.

Особливе занепокоєння викликає те, що в області через низьку культуру окремої частини населення часто утворюються несанкціоновані звалища побутових відходів (смітники), а худобомогильники функціонують лише в кожному третьому населеному пункті. Це може призвести до виникнення надзвичайних епідемічних ситуацій [2, с.51].

На Інтерактивній мапі Міністерства екології та природних ресурсів України станом на 1 листопада 2016р. зареєстровано 10 звернень громадян щодо існування стихійних відходів, 73 місця у реєстрі видалення відходів та 22 місця у реєстрі стихійних сміттєзвалищ по Чернівецькій області (рис. 2).

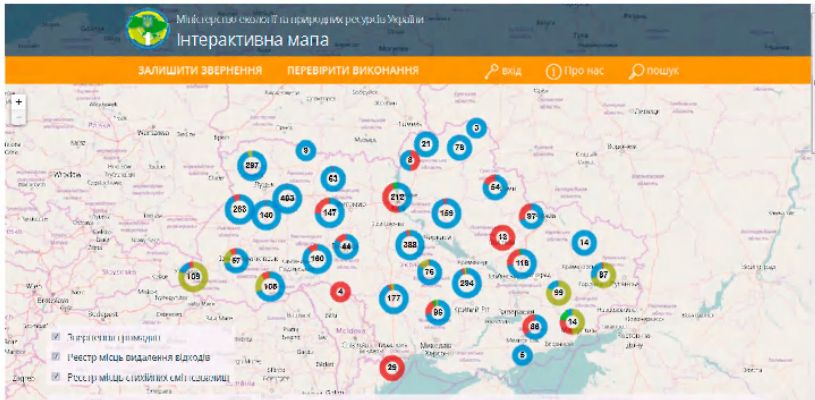

Рис. 2. Інтерактивна мапа сміттєзвалищ України станом на 1 листопада 2016р.

Однак, насправді стихійних сміттєзвалищ на Буковині набагато більше, за даними громадських організацій їх більш ніж 700, і лише один сміттєсортувальний завод на всю область. Обіцянки влади щодо будівництва сміттєпереробного заводу до кінця 2015 року, який перероблятиме в середньому 100 тис. тонн побутових відходів на рік не виконані.

Екологічна ситуація в Чернівецькій області вимагає подальшої ефективної та цілеспрямованої природоохоронної діяльності шляхом: забезпечення дієвості природоохоронного контролю, зокрема на основі дотримання принципу беззворотності покарання за правопорушення, домагатись повного відшкодування заподіяних природі збитків; приділення більшої уваги екологічній освіті та вихованню сучасної молоді; наближення екологічної інформації до широкого загалу, а також з метою врахування думки громадян при держуправлінні та його структурних підрозділах мають працювати екологічні приймальні; об'єднання фінансових та матеріально-технічних можливостей підприємств, організацій і установ Буковинського регіону в розв'язанні актуальних екологічних проблем, зокрема і відходів.

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики у Чернівецькій області [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>
2. Яців М. Ю. Оцінка екологічної ситуації Чернівецької області / М. Ю. Яців // Екологія довкілля та безпека життєдіяльності. – 2008. – № 4. – С. 43-51.

Наталія Канут,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ТА ФОРМУВАННІ ЗАСАД ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Поняття здорового способу життя має глобальне соціальне значення в цілому і є складовою частиною життя всього суспільства. Здоровий спосіб життя є в першу чергу життєвою позицією людини, також його складові елементи спрямовані на зміцнення здоров'я, профілактику хвороб. Це є передумовою для активного формування різних сторін життєдіяльності індивіда, досягнення ним довголіття, виконання покладених соціальних функцій у повному обсязі. У зв'язку з тим, що сучасне суспільне життя щорічно ускладнюється, збільшуються ризики психологічного, екологічного, техногенного, а також військового та політичного характеру, зростає і актуальність дотримання засад здорового способу життя.

Аналіз ризику з питань взаємодії людини з природою та гарантій безпеки її існування, вимагає детального вивчення стану природного середовища, системного підходу. Головним завданням аналізу ризику стосовно екологічної безпеки є вивчення найрізноманітніших сторін взаємодії різних антропогенних факторів з елементами біосфери та наслідків цього впливу з метою виявлення їх характеристик і кількісної оцінки негативного впливу.

Результати аналізу ризику потрібні для оптимізації взаємодії людини з природою. Сьогодні, коли забезпечення безпеки екології промисловості потребує значних матеріальних витрат, важливого значення набуває проблема їх оптимізації. З усією гостротою постає питання про те, який рівень безпеки є прийнятним, тобто забезпечує досягнення максимальної вигоди за мінімальної небезпеки. Для вимірювання небезпеки загальноприйнятою є шкала, що базується на вимірюванні ризику від тієї чи іншої діяльності. При цьому під терміном "ризик" у його найзагальнішому значенні розуміють два таких кількісних показники, як величину збитку від тих чи інших подій, явищ або дій (наприклад, економічні збитки, кількість захворювань, травм, смертей тощо) та ймовірність виникнення цих подій, явищ або дій [3, с.13]. Відомо, що з будь-якою господарською діяльністю пов'язаний певний шкідливий вплив, результатом якого можуть бути зміни адаптаційно-компенсаторних можливостей організму чи смерть для